

Bàn về đọc sách

I. Kiến thức cơ bản

• *Đọc sách là một con đường quan trọng để tích lũy, nâng cao học vấn. Ngày nay sách nhiều, phải biết chọn sách mà đọc, đọc ít mà chắc còn hơn đọc nhiều mà rỗng. Cần kết hợp giữa đọc rộng với đọc sâu, giữa đọc sách thường với đọc sách chuyên môn. Việc đọc sách phải có kế hoạch, có mục đích kiên định chứ không thể tùy hứng, phải vừa đọc vừa nghiền ngẫm.*

• *Qua bài viết **Bàn về đọc sách**, Chu Quang Tiềm đã trình bày những ý kiến xác đáng ấy một cách có lí lẽ và bằng những dẫn chứng sinh động.*

II. Hướng dẫn đọc hiểu văn bản

Câu 1. Vấn đề nghị luận của bài viết này là gì? Dựa theo bố cục bài viết, hãy tóm tắt các luận điểm của tác giả khi triển khai vấn đề này.

a. **Vấn đề nghị luận của bài viết:** Bài viết đề cập đến tầm quan trọng, ý nghĩa của việc đọc sách; những khó khăn sự nguy hại, cách lựa chọn sách cần đọc và cách đọc sách như thế nào cho hiệu quả.

b. **Bố cục và luận điểm của bài viết:** Bố cục của bài viết gồm có ba phần

+ Phần một (từ đầu đến... Phát hiện thế giới mới) luận điểm của phần này tác giả nêu lên tầm quan trọng và ý nghĩa của việc đọc sách.

+ Phần hai (tiếp theo cho đến... tự tiêu hao lực lượng) luận điểm của phần này tác giả nêu lên những khó khăn và các thiên hướng sai lạc trong việc đọc sách hiện nay.

+ Phần ba (phần còn lại) luận điểm của đoạn là cách lựa chọn sách và đọc sách có hiệu quả.

Câu 2. Qua lời bàn của Chu Quang Tiềm, em thấy sách có tầm quan trọng như thế nào, việc đọc sách có ý nghĩa gì?

Qua lời bàn của Chu Quang Tiềm đọc sách có tầm quan trọng và ý nghĩa sau:

a. **Tầm quan trọng:**

+ Đọc sách là một con đường quan trọng của học vấn: Con đường đi đến học vấn có nhiều cách khác nhau như học ở bạn bè, học ở thầy cô, học ở trường đời, nhất là trong giai đoạn bùng nổ thông tin như hiện nay có thể học qua mạng

internet nhưng dù sao đi chăng nữa thì sách vẫn là phương tiện tối ưu nhất, con đường quan trọng nhất để chiếm lĩnh tri thức nhân loại.

+ Sách đó là những cột mốc trên con đường tiến hoá học thuật của nhân loại: Sách là thành quả của nhân loại đạt được trong quá khứ, nhờ đó mà con người tiến bước tới tương lai một cách nhanh chóng và mạnh mẽ.

b. Ý nghĩa: Đọc sách giúp cho con người tiếp thu được thành quả tri thức của nhân loại, trang bị cho mình những hiểu biết để vững tin bước vào đời, nhằm phát hiện ra thế giới mới.

Câu 3. Muốn tích lũy học vấn, đọc sách có hiệu quả, tại sao trước tiên cần biết chọn lựa sách mà đọc? Theo tác giả, nên chọn lựa như thế nào?

a. Lí do cần lựa chọn sách đọc:

+ Sách nhiều khiến người đọc khó lựa chọn và thiếu thời gian nghiên ngẫm để thấm và trở thành động lực tinh thần.

+ Sách nhiều dễ khiến người đọc lạc hướng, dễ rơi vào sự tràn lan thiếu chọn lọc.

b. Cách lựa chọn sách:

+ Đọc những quyển sách kiến thức phổ thông tất cả mọi người đều phải biết đều phải quan tâm.

+ Đọc những loại sách có tác dụng trau dồi chuyên môn, nâng cao trình độ nghiệp vụ.

+ Đọc kĩ những quyển sách cơ bản thực sự có giá trị mang lại lợi ích cao, không nên tham lam đọc nhiều mà không có hiệu quả thiết thực.

Câu 5. Bài viết “Bàn về đọc sách” có sức thuyết phục cao. Theo em, điều ấy được tạo nên từ những yếu tố cơ bản nào? Sức thuyết phục của bài văn được tạo bởi những yếu tố sau:

+ *Về nội dung:* Bài viết đã đề cập đến vấn đề có tính thiết thực cao được đông đảo mọi người cùng quan tâm.

+ *Về nghệ thuật:*

- Bài viết có bố cục chặt chẽ, lập luận logic, cách dẫn dắt tự nhiên, hợp lí.

- Tác giả đã sử dụng nhiều hình ảnh so sánh vừa cụ thể lại vừa sinh động, làm tăng thêm sức thuyết phục của bài viết.

III. Hướng dẫn luyện tập

Phát biểu điều mà em thấm thía nhất khi học bài “Bàn về việc đọc sách”

Đọc sách là vấn đề đã được rất nhiều người bàn đến, em cũng đã từng đọc khá nhiều sách nhưng còn tùy hứng gặp chẳng hay chớ. Chỉ đến khi đọc bài viết của tác giả Chu Quang Tiềm, em mới vỡ lẽ rất nhiều điều về cách đọc sách. Có thể nói rằng bài viết Bàn về việc đọc sách đã mở ra cho em một con đường mới, một con đường đi đúng đắn để chiếm lĩnh tri thức văn hoá nhân loại.

IV. Tư liệu tham khảo

Phần còn lại của bài viết, tác giả dành sự quan tâm đến việc đưa ra những cách thức đọc sách đúng đắn, giúp người đọc sách khắc phục được những trở ngại, tiến tới xác định cho mình được phương pháp học tập, nghiên cứu đúng đắn, đạt hiệu quả đích thực. Đây là vấn đề quan trọng trong lập luận của bài văn. Có thể tóm lược các luận điểm chính của phần này như sau:

Một là: *“Phải chọn đọc cho tinh, đọc cho kĩ”*

Hai là: Phải biết phân loại thành sách kiến thức phổ thông và sách chuyên môn để có cách đọc cho phù hợp;

Ba là: Phải chú ý tới mối quan hệ hữu cơ giữa cái kiến thức phổ thông và cái chuyên sâu.

Ba luận điểm trên được tổ chức triển khai theo hướng tổng phân hợp. Thế nào là đọc tinh, đọc kĩ? Vấn đề tưởng là hai mà thực chất là một. Không thể đọc kĩ tất cả mà phải chọn những cuốn thật sự có giá trị. Chọn được cuốn có giá trị mà đọc kĩ còn hơn là đọc nhiều cuốn mà chỉ lướt qua. Về điều này, tác giả diễn đạt thật hấp dẫn, sắc sảo: *“Đọc ít mà đọc kĩ, thì sẽ tập thành nếp suy nghĩ sâu xa, trầm ngâm tích lũy, tưởng tượng tự do đến mức làm thay đổi khí chất, đọc nhiều mà không chịu nghĩ sâu, như cưỡi ngựa qua chợ, tuy châu báu phơi đầy, chỉ tổ làm cho mắt hoa ý loạn, tay không mà về”*. Nhưng lựa chọn như thế nào để đọc cho kĩ. Trả lời câu hỏi này, tác giả xác lập luận điểm thứ hai của phương pháp đọc: Phải phân biệt sách kiến thức phổ thông và sách chuyên môn. Sách chuyên môn thì phải đọc kĩ, điều này đã được làm rõ ở luận điểm trước. Vấn đề là làm sao để vừa đọc kĩ mà vẫn đảm bảo sự toàn diện? Tác giả viết: *“Mỗi môn phải chọn lấy từ 3 đến 5 quyển xem cho kĩ. Môn học kiến thức phổ thông tổng số không quá mười mấy môn, [...], số sách cần đọc cũng chẳng qua trên dưới 50 quyển”*.

Ở phần cuối bài viết, tác giả lập luận về việc phải biết kết hợp giữa đọc sâu và đọc rộng. Những điều tác giả bàn đến trong đoạn kết bài không chỉ là phương pháp đọc sách mà còn là quan điểm nhận thức chung. Một mặt, phải thừa nhận sự chuyên sâu là cần thiết. Nhưng chuyên sâu không có nghĩa là cô lập, đóng kín, bởi vì: *“Vũ trụ vốn là một thể hữu cơ, các quy luật bên trong bốn liên quan mật thiết với nhau, động vào bất cứ chỗ nào đều tất liên quan đến cái khác, do đó, các loại học vấn nghiên cứu quy luật, tuy bề ngoài có phân biệt, mà trên thực tế thì không thể tách rời. Trên đời không có học vấn nào là cô lập, tách rời các học vấn khác”*. Bằng cách kết hợp nhuần nhuyễn giữa lí lẽ với lối diễn đạt hình ảnh bằng ví von, so sánh, tác giả đã thuyết phục người đọc từ luận điểm này đến luận điểm khác. Từ cách chọn sách, đọc sách, tác giả nâng lên thành quan điểm nhận thức; từ phương hướng nhận thức mà đúc kết thành cách học, cách chiếm lĩnh tri thức nói chung: *“không biết rộng thì không thể chuyển, không thông thái thì không thể nắm gọn. Trước hãy biết rộng rồi sau thì mới nắm chắc, đó là trình tự để nắm vững bất cứ học vấn nào”*.

Với lập luận chặt chẽ, biến hoá tự nhiên, uyển chuyển, lí lẽ sắc sảo, lô-gic, dẫn chứng sinh động, chân thực, ngôn ngữ diễn đạt hấp dẫn, Chu Quang Tiềm đã chứng tỏ tài nghị luận bậc thầy của mình. Qua bài văn này, chúng ta không chỉ hiểu sâu sắc thêm về vai trò của học vấn, vai trò của sách đối với nhận thức mà quan trọng hơn là có thể tìm thấy cách đọc, cách học đúng đắn.

(Theo Tư liệu ngữ văn 9 - Sđd)

Xem tiếp tài liệu tại: <https://vndoc.com/tai-lieu-hoc-tap-lop-9>